

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

જીતેન્દ્ર અને અન્ય .

વીરુધ્ધ

એમ. પી. રાજ્ય

સપ્ટેમ્બર ૧૮, ૨૦૦૩

[માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. જી. બાલકૃષ્ણાન

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બી. એન. શ્રીકૃષ્ણા]

નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સિસ એક્ટ, ૧૯૮૫-કલમ ૮, ૧૮

અને ૨૦-ડ્રગ્સનો કબજો-એક્ટ હેઠળ અપીલકર્તાઓને દોષિત ઠેરવવા-

સાક્ષીઓ પ્રતિકૂળ બની રહ્યા છે-તપાસ અધિકારીની તપાસ કરવામાં આવી

નથી -જમ કરાયેલ ડ્રગ્સ ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા-અપીલકર્તાઓ પાસેથી જમ કરવા અંગે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કોઈ સામગ્રી/નક્કર પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા- જેથી સજા રદ કરવામાં આવી, કલમ ૧૭૩ અને ૪૬૫-ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૪.

અપીલકર્તા નં. ૧ સ્ક્રૂટર સાથે એક આરના ઘરની સામે ઊભો હતો.અપીલકર્તાએ પોલીસની વિનંતી પર સ્ક્રૂટરના ડિક્કીની તપાસ કરવાની મંજૂરી આપી હતી.આ તપાસના પરિણામે પાંચ પેકેટમાં એક કિલોગ્રામ ચરસ મળી આવ્યો હતો, જેની સાથે રૂ. ૨૦, ૦૦૦ મળી આવયા હતા. ૧૦૦ ગ્રામના બે નમૂના બહાર કાઢીને સીલ કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ પોલીસે અપીલકર્તા નં. ૨ ના ઘરે શોધ કરવામાં આવતી હતી જ્યાં જે અપીલકર્તાની નં. ૧ માતા હતી અને ત્યાં એક કિલોગ્રામ ગાંજો જમ કરવામાં આવ્યો હતો . પંચનામા મુજબ ૨૦૦ ગ્રામના બે નમૂના બહાર કાઢીને સીલ કરવામાં આવ્યા હતા.ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીએ રાસાયણિક તપાસ બાદ અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે નમૂનાઓ અનુક્રમે ચરસ અને ગાંજો હતા.અપીલકર્તાઓ પર નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સ એક્ટ, ૧૯૮૫ની કલમ ૧૮ અને ૨૦ સાથે વાંચીને કલમ ૮ હેઠળ ગુનાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો.

ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાઓને કલમ ૧૮ સાથે વાંચીને કલમ ૮ હેઠળ આરોપમાંથી મુક્ત કર્યા હતા પરંતુ તેમને કાયદાની કલમ ૨૦ (બી) હેઠળ ૭ ગુના માટે

દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને સજા ફટકારવામા આવેલ હતી. ઉચ્ચ અદાલતે અપીલકર્તા નં. ૧ ની અપીલ કાડી મુકવા આવી હતી અને અપીલકર્તા નં. ૨ ની અપીલ અંશતઃ મંજૂર કરતા જેલની સજાને ઘટાડીને અગાઉ પસાર થઈ સમયગાળા સુધી કરવામા આવ્યુ.

આ અદાલતમાં અપીલમાં, અપીલકર્તાઓએ દલીલ કરી હતી કે તેમની પાસેથી જપ્ત કરાયેલ ચરસ અને ગાંજાનો ટ્રાયલ દર્મ્યાન માં રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હતો; માલખાના મોહરિરને ટ્રાયલ દરમિયાન તપાસવામા આવેલ ન હતો જેમાં જપ્ત કરેલ નમૂનાઓ જે સિલબંધ કરવામાં આવ્યા હતા તે પેકેટો તેમની જામિ રસીદના સમયથી ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં મોકલવાના સમય સુધી માલખાનામાં રહ્યા હતા; ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ એ સાબિત કરવા માટે કોઈ સામગ્રી ન હતી કે જે નમૂનાઓ, જે લેબોરેટરીમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા તે ખરેખર જપ્ત કરવામાં આવેલા કથિત ડ્રગ્સમાંથી લેવામાં આવ્યા હતા કે કેમ ; હાઈકોર્ટએ તારીખના ૧૪.૮.૧૯૯૯ લખેલા પત્ર પર આધાર રાખે છે પોલીસ અધિક્ષક દ્વારા પ્રયોગશાળામે લખેલ હતુ , જે ન ટ્રાયલ દરમિયાન રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો; અને ૩.૧૦.૧૯૯૯ તારીખનો અંતિમ અહેવાલ, જે સી. આર. પી સી. ની કલમ ૧૭૩ હેઠળ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને જેમા જણાવ્યું હતું કે પ્રયોગશાળાના અહેવાલની તારીખ ૩૦.૮.૧૯૯૯ હોવા છતાં પ્રયોગશાળાના અહેવાલની રાહ જોવાઈ રહી છે.

અપીલ મંજૂર કરતા કોર્ટે

ઠેરવ્યુ કે :૧.૧ અપીલકર્તાઓના કબજામાંથી ચરસ અને ગાંજો મળી આવ્યો હતો તે સાબિત કરવા માટેના પુરાવાઓમાં પોલીસ અધિકારીઓ અને પંચ સાક્ષીઓના પુરાવાઓનો સમાવેશ થતો હતો, જેઓ ફરી ગયા હતા. આથી, ડ્રગ્સની વસૂલાત અપિલ કરતા ઓ અંગે અંગે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષી નથી.

અપીલકર્તાઓના કબજામાંથી કથિત રીતે જપ્ત કરવામાં આવેલા ચરસ અને ગાંજાનો ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પણ રજૂ પણ કરવામાં આવ્યો ન હતો, જેથી તેને ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં મોકલવામાં આવેલા નમૂનાઓ સાથે જોડી શકાય. પોલીસ અધિકારીઓની જુબાની સિવાય, સુનાવણીમાં એવી કોઈ સામગ્રી રજૂ કરવામાં આવી નથી કે જે દર્શાવે કે અપીલકર્તાઓના કબજામાંથી ચરસ અને ગાંજો જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો અથવા પ્રયોગશાળામાં મોકલવામાં આવેલા નમૂનાઓ અપીલકર્તાઓના કબજામાંથી જપ્ત કરવામાં આવેલી દવાઓમાંથી લેવામાં આવ્યા હતા.[૯૨૨-એફ, જી-એચ, ૯૨૩-એ]

૧.૨ સુનાવણીમાં, ફરિયાદી પક્ષે સાબિતી દ્વારા સ્થાપિત કરવું જરૂરી હતું કે અપીલકર્તાઓના કબજામાંથી કથિત માત્રામાં ચરસ અને ગાંજો જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો.શ્રેષ્ઠ પુરાવા જપ્ત કરેલી સામગ્રી હોત જે સુનાવણી દરમિયાન રજૂ થવી જોઈતી હતી અને ભૌતિક વસ્તુઓ તરીકે ચિહ્નિત થવી જોઈતી હતી.તેમને

ઉત્પન્ન કરવામાં આ નિષ્ફળતા માટે કોઈ સમજૂતી નથી.તેમની વિશેષતાઓ અને પંચનામાની રજૂઆત અંગેના માત્ર મૌખિક પુરાવાથી ફરિયાદી પક્ષ પરનો ભારે બોજો ઓછો થતો નથી, ખાસ કરીને જ્યાં ગુનો નોંધાયેલો હોય.

નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સ એક્ટ, ૧૯૮૫ હેઠળ કડક સજાની સજા.તપાસ અધિકારીની પણ તપાસ કરવામાં આવી ન હતી.આ પૃષ્ઠભૂમિની સામે, એવું ન કહી શકાય કે પંચ સાક્ષીઓ પ્રતિકૂળ બન્યા હોવા છતાં, તપાસ અધિકારીની બિન-તપાસ અને જપ્ત કરાયેલ ડ્રગ્સ રજૂ ન કરવા છતાં, આ કાયદા હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવી શકે છે.[૯૨૩-D-E, F-G]

૧.૩. ઉચ્ચ અદાલતે પોલીસ અધિક્ષક દ્વારા રાજ્ય ફોરેન્સિક પ્રયોગશાળાના નિયામકને લખેલા ૧૪.૮.૧૯૯૯ તારીખના પત્રની નકલ પર આધાર રાખ્યો હતો, જોકે આ સુનાવણી દરમિયાન રજૂ કરાયેલ દસ્તાવેજ ન હતો અને કાયદા અનુસાર સાબિત થયો હતો.હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં આ એક નોંધપાત્ર ખામી છે. [૯૨૩-એચ, ૯૨૪-એ, ૮]

૧.૪. આ વિચિત્ર લાગે છે કે ફોજદારીદંડ સંહિતાની કલમ ૧૭૩ હેઠળ અંતિમ અહેવાલ તા. ૩.૧૦.૧૯૯૯ ના રોજ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે., જેના પર આરોપપત્ર આધારિત હતું, તે સંબંધિત પોલીસ અધિકારી દ્વારા ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના અહેવાલની જાણ કર્યા વિના અથવા વાંચ્યા વિના રજૂ

કરવામાં આવ્યું હતું.આ એક અન્ય સંજોગો છે જે ફરિયાદી પક્ષ સામે સખત લડત આપે છે.[૯૨૪-સી, ડી, ઇ]

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન:

ફોજદારી અપીલ નં.૧૩૧૮-૧૩૧૯/૨૦૦૨.

મધ્ય પ્રદેશ હાઈકોર્ટના ૬.૧૨.૨૦૦૧ ના ચુકાદા અને સી. આર. એલ. માં આદેશમાંથી. એ. નંબર ૪૧૧ અને ૪૧૪/૨૦૦૦.

અપીલકર્તાઓ વતી ડો. ટી. એન. સિંઘ, એલ. એસ. ચૌહાણ, સી. એમ. પટેલ અને અનિલ શ્રીવાસ્તવ.

સામાવાળા માટે સુશ્રી વિભા દત્તા મખીજા અને સુશ્રી ભારતી ત્યાગી.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

શ્રીકૃષ્ણા, ન્યાયમૂર્તિ : વિશેષ રજા દ્વારા આ બે અપીલ ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૪૧૧/૨૦૦૦ અને ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૪૧૪/૨૦૦૦ માં આપવામાં આવેલા મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટના સજા ના ચુકાદા સામે નિર્દેશિત કરવામાં હાલના

અપીલકર્તાઓ જીતેન્દ્ર પુત્ર વિજય નારાયણઉર્ફે વિરેન્દ્ર રઘુવંશી અને શ્રીમતી. શીલા ઉર્ફે ચંદ્રવતી, નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સ એક્ટ, ૧૯૮૫ હેઠળ.

ફરિયાદી પક્ષના કેસ અનુસાર દતિયા પોલીસ સ્ટેશનના ઇન્સ્પેક્ટર રાજેન્દ્ર પાઠક (PW ૭) ને ૧૨મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૯ના રોજ સાંજે ૫ વાગ્યે ગુપ્ત માહિતી મળી હતી કે રામપ્યારી બિલગનિયાના ઘરની સામે તેનો ભાડૂત નંબર પ્લેટ વિનાનું સ્કૂટર લઈને ઊભો છે અને તે ચરસ અને અફીણનું પરિવહન કરે તેવી શક્યતા છે. જ્યારે આ માહિતી મળી ત્યારે S. D. O. (P) અંગદ સિંહ (PW ૮) પોલીસ સ્ટેશનમાં હાજર હતા. બે સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ સંદીપ (PW ૨) અને મુકેશ (PW ૩) ને બોલાવવા માટે એક કોન્સ્ટેબલને મોકલવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ પોલીસ કાફલો સાંજે ૫:૩૦ વાગ્યે રામપ્યારીના ઘરે જવા રવાના થયો હતો. ફરિયાદી પક્ષના નિવેદન અનુસાર, આરોપી જીતેન્દ્ર (અપીલ નંબર ૪૧૧/૨૦૦૦ માં અપીલકર્તા) સ્કૂટર સાથે રામપ્યારીના ઘરની સામે ઊભો હતો. પોલીસ અધિકારીની વિનંતી પર કે તેને સ્કૂટરની ડિક્કીની તપાસ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, અને તે જાણ થયા પછી કે તપાસ ક્યાં તો હાજર પોલીસ અધિકારી અથવા મેજિસ્ટ્રેટને આપવામાં આવી શકે છે, આરોપી જીતેન્દ્ર સંમત થયા કે તપાસ પોલીસ અધિકારી દ્વારા થઈ શકે છે. પોલીસ અધિકારીએ જીતેન્દ્ર દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલી ચાવી સાથે ડિક્કી ખોલી. આ તપાસના પરિણામે

પોલિથીનની થેલીમાં ચરસના પાંચ પેકેટ મળી આવ્યા હતા, જેમાં રૂ. ૨૦, ૦૦૦.આ ચરસ નું વજન એક કિલોગ્રામ હતું, જેમાંથી ૧૦૦ ગ્રામના બે નમૂના બહાર કાઢીને સીલ કરવામાં આવ્યા હતા.ત્યારબાદ પોલીસ ટુકડી મહિલા કોન્સ્ટેબલ પુષ્પા (પીડબ્લ્યુ પ) સાથે પોલીસ સ્ટેશનમાંથી બોલાવવામાં આવી હતી, જે શ્રીમતી શીલા ઉર્ફે ચંદ્રવતીના ઘરે પ્રવેશી હતી. એ જીતેન્દ્રની માતા પર આરોપ લગાવ્યો હતો.શ્રીમતી શીલા ઉર્ફે ચંદ્રવતી નું ઘર. તલાશી લેવામાં આવી હતી અને ઘરમાંથી એક કિલોગ્રામ ગાંજો મળી આવ્યો હતો.તે જમ્મી મેમો દ્વારા જપ્ત કરવામાં આવી હતી.પંચનામા મુજબ ૨૦૦ ગ્રામના બે નમૂના બહાર કાઢીને સીલ કરવામાં આવ્યા હતા.આ નમૂનાઓ રાસાયણિક તપાસ માટે સાગરની ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા.કેમિકલ એક્ઝામિનરે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે નમૂનાઓ અનુક્રમે ચરસ અને ગાંજો હતા.આરોપીઓ પર કલમ ૧૮ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૮ અને નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સ એક્ટ, ૧૯૮૫ (ત્યારબાદ 'એનડીપીએસ એક્ટ' તરીકે ઓળખાય છે) ની કલમ ૨૦ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૮ હેઠળ ગુનાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો.વિશેષ ન્યાયાધીશે સુનાવણી પછી બંને આરોપીઓને કલમ ૧૮ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૮ હેઠળ આરોપમાંથી મુક્ત કર્યા હતા પરંતુ આરોપી જીતેન્દ્ર અને શીલાને એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૨૦ (બી) હેઠળ ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યા હતા. સજાના પ્રશ્ન પર સુનાવણી પછી, અપીલકર્તા જીતેન્દ્રને ૧૦-૧૦ વર્ષની સખત કેદ અને

૩. એક લાખનો દંડ અને ચૂકમાં વધુ બે વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.અપીલકર્તા શીલા ઉર્ફે ચંદ્રવતીને ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા અને રૂ. ૫૦૦૦ અને છ મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવિ હતી

બંને દોષિતોએ હાઈકોર્ટમાં અપિલ કરી હતી.ઉચ્ચ અદાલતે જીતેન્દ્ર પર લાદવામાં આવેલી દોષિતતા અને સજાને જાળવી રાખી હતી અને તેમની અપીલને ફગાવી દીધી હતી., શ્રીમતી શીલાની વાત કરીએ તોઉચ્ચ અદાલતે કેદની સજાને ઘટાડીને કસ્ટડીમાં વિતાવેલા સમયગાળા સુધી ઘટાડી દીધી હતી, જે લગભગ ૧૪ મહિના હતી અને દંડ ઘટાડીને રૂ. ૨૦૦૦૦ કરેલ હતો

અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક વિનંતી કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલત આરોપી વતી વિનંતી કરવામાં આવેલા નિર્ણાયક મુદ્દાને સંપૂર્ણપણે ચૂકી ગઈ છે.તેમણે ધ્યાન દોર્યું હતું કે આ એક વિચિત્ર કેસ હતો જેમાં જીતેન્દ્રની કસ્ટડીમાંથી કથિત રીતે એક કિલોગ્રામ ચરસ જેવી સામગ્રી જપ્ત કરવામાં આવી હતી અને જીતેન્દ્રની માતા, આરોપી શીલાના કબજામાંથી કથિત રીતે એક કિલોગ્રામ ગાંજો જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો, જેને સુનાવણી દરમિયાન રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હતો.જો કે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ હતો કે ડ્રગ્સની જપ્ત કરેલી ચીજવસ્તુઓ મલખાનામાં રાખવામાં આવી હતી, ન તો સુનાવણીમાં રજૂ કરવામાં આવેલી સામગ્રીની વસ્તુઓ હતી, ન તો સુનાવણી દરમિયાન મલખાના

મોહરિરની તપાસ કરવામાં આવી હતી જેથી તે સાબિત કરી શકાય કે જે પેકેટમાં નમૂનાઓ સીલ કરવામાં આવ્યા હતા તે માલખાનામાં તેમની રસીદના સમયથી ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં મોકલવાના સમય સુધી રહ્યા હતા.તેમણે વિનંતી કરી હતી કે ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં મોકલવામાં આવેલા નમૂનાઓ વાસ્તવમાં બંને આરોપીઓ પાસેથી કથિત રીતે જપ્ત કરવામાં આવેલી દવાઓમાંથી લેવામાં આવ્યા હતા તે સાબિત કરવા માટે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કોઈ સામગ્રી નથી.વિદ્વાન વકીલે એવી પણ વિનંતી કરી હતી કે એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ પરએની જોગવાઈઓ ફરજિયાત છે અને નમૂનાઓ લેવાની બાબતમાં આ જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન થયું છે કારણ કે કલમ પરએ હેઠળ મેજિસ્ટ્રેટના જરૂરી આદેશ વિના નમૂનાઓ લેવામાં આવ્યા હતા. વિદ્વાન વકીલે કેટલાક અન્ય કાનૂની મુદ્દાઓ પર પણ વિનંતી કરી હતી, પરંતુ તેમને ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર નથી, કારણ કે, અમારા મતે, આરોપી વિદ્વાન વકીલની પ્રથમ દલીલ પર સફળ થવાનો હકદાર છે.

આરોપીઓના કબજામાંથી ચરસ અને ગાંજો મળી આવ્યો હોવાનું સાબિત કરવા માટેના પુરાવાઓમાં પોલીસ અધિકારીઓ અને પંચ સાક્ષીઓના પુરાવાઓનો સમાવેશ થતો હતો.પંચ સાક્ષીઓ વિરોધિ બની ગયા.આમ, આપણે જોઈએ છીએ કે રાજેન્દ્ર પાઠક (પીડબ્લ્યુ ૭), અંગદસિંહ (પીડબ્લ્યુ ૮) અને સબ-ઈન્સ્પેક્ટર ડી. જે. રાય (પીડબ્લ્યુ ૬) ની જુબાની સિવાય, આરોપીના

કબજામાંથી ડ્રગ્સની વસૂલાત અંગે કોઈ સ્વતંત્ર સાક્ષી નથી.આરોપીઓના કબજામાંથી કથિત રીતે જપ્ત કરવામાં આવેલા ચરસ અને ગાંજાનો ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હતો, જેથી તેને ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં મોકલવામાં આવેલા નમૂનાઓ સાથે જોડી શકાય.આરોપીના કબજામાંથી ચરસ અને ગાંજો જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો અથવા ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં મોકલવામાં આવેલા નમૂનાઓ આરોપીના કબજામાંથી જપ્ત કરાયેલા ડ્રગ્સમાંથી લેવામાં આવ્યા હતા તે દર્શાવવા માટે પોલીસ અધિકારીઓની રસ ધરાવતી જુબાની સિવાય સુનાવણીમાં કોઈ સામગ્રી રજૂ કરવામાં આવી નથી.જો કે, ઉચ્ચ અદાલતે એ હકીકતની નોંધ લીધી હતી કે આરોપીની કસ્ટડીમાંથી કથિત રીતે જપ્ત કરવામાં આવેલા ચરસ અને ગાંજાનો ન તો કોર્ટમાં રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, ન તો તેને લેખો તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવ્યો હતો, જે કરવાની જરૂર હતી, ઉચ્ચ અદાલતે આ દલીલને ફગાવી દીધી હતી અને અવલોકન કર્યું હતું કે તે દોષિત ઠેરવવામાં આવશે નહીં કારણ કે તે સાબિત થયું હતું કે નમૂનાઓ યોગ્ય રીતે સીલ કરેલી સ્થિતિમાં રાસાયણિક પરીક્ષકને મોકલવામાં આવ્યા હતા અને તે ચરસ અને ગાંજો હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે, "અદાલત સમક્ષ આ ચીજવસ્તુઓનું પ્રસ્તુત ન કરવું એ ફરિયાદી પક્ષ માટે ઘાતક નથી.બચાવ પક્ષે પણ સુનાવણી દરમિયાન આગ્રહ રાખ્યો ન હતો કે આ ચીજવસ્તુઓનું પ્રસ્તુત થવું જોઈએ.ઉચ્ચ અદાલતે સી. આર .પી. સી કલમ ૪૬૫ પર આધાર રાખ્યો

હતો. સી. પી. એ એવું માનવું કે ભૌતિક વસ્તુનું ઉત્પાદન ન કરવું એ માત્ર પ્રક્રિયાગત અનિયમિતતા હતી અને તે આરોપી માટે પૂર્વગ્રહ પેદા કરતી ન હતી.

અમારા મતે, હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલો અભિપ્રાય અયોગ્ય છે. મુકદ્દમામાં ફરિયાદી પક્ષે નક્કર પુરાવા દ્વારા એ સ્થાપિત કરવું જરૂરી હતું કે આરોપીની ધરપકડમાંથી કથિત માત્રામાં ચરસ અને ગાંજો જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો. શ્રેષ્ઠ પુરાવા જપ્ત કરેલી સામગ્રી હોત જે સુનાવણી દરમિયાન રજૂ થવી જોઈતી હતી અને ભૌતિક વસ્તુઓ તરીકે ચિહ્નિત થવી જોઈતી હતી. તેમને ઉત્પન્ન કરવામાં આ નિષ્ફળતા માટે કોઈ સમજૂતી નથી. તેમની વિશેષતાઓ અને પંચનામાની રજૂઆત અંગેના માત્ર મૌખિક પુરાવાથી ફરિયાદી પક્ષ પર જે ભારે બોજ પડે છે તેનો નિકાલ થતો નથી, ખાસ કરીને જ્યાં ગુનો એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમ હેઠળ કડક સજા સાથે સજાપાત્ર હોય. આ કિસ્સામાં, આપણે જોઈએ છીએ કે પંચો વિરોધી બની ગયા છે તેથી પંચનામા સંબંધિત પોલીસ અધિકારી દ્વારા લખાયેલા દસ્તાવેજ સિવાય બીજું કંઈ નથી. કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં બચાવ પક્ષે આપેલું સૂચન નોંધવા યોગ્ય છે. ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓને એવું સૂચન કરવામાં આવ્યું હતું કે ઘરની મકાનમાલિકે પોલીસ સાથે સાંઠગાંઠ કરીને માત્ર આરોપીઓને તે ઘરમાંથી બહાર કાઢવા માટે ખોટો કેસ દાખલ કર્યો હતો જેમાં તેઓ રહેતા હતા. છેવટે, આપણે જોઈએ છીએ કે તપાસ અધિકારીની પણ તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. આ પૃષ્ઠભૂમિની સામે, એવું

કહેવું કે, પંચ સાક્ષીઓ પ્રતિકૂળ બન્યા હોવા છતાં, તપાસ અધિકારીની બિન-તપાસ અને જપ્ત કરાયેલ ડ્રગ્સ રજૂ ન કરવા છતાં, એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવી શકે છે.

અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે અમારા ધ્યાનમાં વધુ બે હકીકતો લાવી હતી. ઉચ્ચ અદાલતે ૧૪મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૯ના રોજ પોલીસ અધિક્ષક, દતિયા દ્વારા ડિરેક્ટર, સ્ટેટ ફોરેન્સિક લેબોરેટરી, સાગરને લખેલા પત્રની નકલ પર આધાર રાખ્યો હોવાનું જણાય છે અને તેના પર આધાર રાખ્યો હતો, જોકે આ સુનાવણી દરમિયાન રજૂ કરાયેલ દસ્તાવેજ ન હતો અને કાયદા અનુસાર સાબિત થયો હતો. ઉચ્ચ અદાલતે ટિપ્પણી કરી હતી કે ફરિયાદી પક્ષ સુનાવણી દરમિયાન પત્ર પ્રદર્શિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો અને ટ્રાયલ કોર્ટ આ સંબંધમાં સતર્ક નહોતી. પત્રની સામગ્રીની ચોકસાઈની પુષ્ટિ કરનાર કોઈની ગેરહાજરીમાં, ઉચ્ચ અદાલતે પત્રની સામગ્રી પર માત્ર એ આધાર પર આધાર રાખ્યો છે કે ઉપરોક્ત દસ્તાવેજનો આરોપપત્રમાં સીરીયલ નંબર ૯ પર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો અને સંભવતઃ તેની નકલ આરોપીઓને પૂરી પાડવામાં આવી હોવી જોઈએ. હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં આ વધુ એક નોંધપાત્ર ખામી છે.

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે સી. આર. પી. સી ની કલમ ૧૭૩ હેઠળ રજૂ કરાયેલા ૩.૧૦.૧૯૯૯ તારીખના અંતિમ અહેવાલ તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું.

મૂળ ફાઈલમાંથી .અંતિમ અહેવાલ તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું.અંતિમ અહેવાલમાં, કોલમ નંબર ૧૬ માં, "પ્રયોગશાળા વિશ્લેષણનું પરિણામ" શીર્ષકમાં, એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે "એફએસએલ, સાગરના અહેવાલની રાહ જોવાઈ રહી છે".રસપ્રદ વાત એ છે કે સ્ટેટ ફોરેન્સિક લેબોરેટરી, સાગરનો અહેવાલ ૩૦.૮.૧૯૯૯ (Ex.P/૧૭) નો છે જે પ્રમાણિત કરે છે કે પ્રયોગશાળામાં મોકલવામાં આવેલા પેકેટ 'A', 'B' અને 'C' માં ચરસ અને ગાંજો છે.અમને તે વિચિત્ર લાગે છે કે Cr.P.C ની કલમ ૧૭૩ હેઠળ રજૂ કરાયેલ અંતિમ અહેવાલ, જેના પર આરોપપત્ર આધારિત હતું, તે સંબંધિત પોલીસ અધિકારી દ્વારા ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના અહેવાલની જાણ કર્યા વિના અથવા વાંચ્યા વિના રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.નહિંતર, ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીનો અહેવાલ પૂર્વ-તારીખનો છે.આ એક અન્ય સંજોગો છે જે ફરિયાદી પક્ષ સામે સખત વિરોધ આપે છે.

તમામ સંજોગોની સંચિત અસરને ધ્યાનમાં લેતા, આપણને એવું લાગે છે કે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રી વાજબી શંકાની બહાર આરોપને ઘરે લાવતી નથી.અમારો મત છે કે રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રી પર અપીલકર્તાઓને દોષિત ઠેરવવા અસુરક્ષિત રહેશે.તેઓ ચોક્કસપણે શંકાના લાભ માટે હકદાર છે.

પરીણામે અમે અપીલની મંજૂર કરીએ છીએ, હાઈકોર્ટ અને ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને રદ કરીએ છીએ અને અપીલકર્તાઓની સજા રદ કરીએ છીએ.અપીલકર્તા-જીતેન્દ્રને અન્ય કોઈ કેસમાં જરૂર ન પડે તો તાત્કાલિક કસ્ટડીમાંથી મુક્ત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*